

FILOZOFIA UMYŚLU

Sylabus

Prowadzący: dr hab. Andrzej Chmielecki, prof. UG

Charakter zajęć: wykłady (30 godzin)

Forma zaliczenia: egzamin ustny

Filozofia umysłu jest powstałą w XX wieku dyscypliną, wyodrębnioną z uwagi na doniosłą rolę, jaką problematyka umysłu resp. duszy odgrywa we współczesnych sporach ideowych oraz w kognitywistyce.

Pytania podejmowane przez współczesne teorie umysłu – w odróżnieniu od tradycyjnych pytań o charakterze epistemologicznym i aksjologicznym, jak to na przykład miało miejsce u Platona, Kartezjusza, Kanta, Husserla czy Schelera - dotyczą głównie *genezy* oraz *zasad funkcjonowania* umysłu, a więc dotyczą *natury* umysłu, a nie jego *istoty*. Z drugiej strony, współczesne teorie umysłu starają się pozostawać w zgodzie z ustaleniami nauki, a w szczególności teorii ewolucji i neurofizjologii.

Kluczowym dla filozofii umysłu problemem jest próba określenia charakteru związku, w jakim to, co umysłowe (własności, stany, zdarzenia) pozostaje z tym, co fizyczne, a w szczególności z procesami neurofizjologicznymi (problem psychofizyczny, problem wielorakiej realizacji stanów mentalnych, problematyka emergencji i superweniencji). Inne ważne zagadnienia filozofii umysłu to pytanie o mechanizm odnoszenia się stanów mentalnych do czegoś poza nimi (problematyka percepcji i intencjonalności), zasadność i ograniczenia ujęcia funkcjonalistycznego (problematyka *qualiów*, możliwość istnienia tzw. *Zombie*), możliwość oddziaływania stanów mentalnych na świat fizyczny (problem tzw. przyczynowania mentalnego, problem wolnej woli) oraz problem rozumienia (związek pomiędzy relacjami syntaktycznymi i semantycznymi, problematyka sztucznej inteligencji). Wszystkie te zagadnienia zostaną omówione w toku wykładów.

Tok wykładów będzie następujący:

1. Klasyczne teorie duszy i umysłu (Arystoteles, Kartezjusz, Locke, Brentano, Scheler), problem podmiotu aktów umysłowych (Kartezjusz, Hume, Kant, Fichte, Husserl, Scheler).
2. Problematyka umysłu w filozofii analitycznej i jej krytyka (podstawowe stanowiska: teoria identyczności, dualizm własności, funkcjonalizm, komputacjonizm; idee superweniencji i emergencji; problematyka świadomości i *qualiów*).
3. Paradygmat kognitywistyczny (słaba i mocna AI, komputacjonizm, koneksjonizm, koncepcja sieci neuronowych) i jego krytyka.
4. Propozycja autorska. Będzie ona z jednej strony oparta o podstawowe idee ontologii integralnej, z drugiej zaś bazować będzie na pojęciu informacji.

Literatura przedmiotu:

1. Arystoteles – *O duszy*, PWN 1988.
2. Bremer J. – *Problem umysł – ciało. Wprowadzenie*, WAM 2001.
3. Bremer J. – *Jak to jest być świadomym. Analityczne teorie umysłu a problem neuronalnych podstaw świadomości*, IFiS PAN 2005.
4. Bobryk J. – *Locus umysłu*, Ossolineum 1987.
5. Chmielecki A.. – *Między mózgiem i świadomością. Próba rozwiązania problemu psychofizycznego*, IFiS PAN 2001.
6. Chlewiński Z. (red.) – *Modele umysłu*, PWN 1999.
7. Crick F. – *Zdumiewająca hipoteza*, Prószyński i S-ka 1997.
8. Chwedeńczuk B. (red.) – *Filozofia umysłu*, Aletheia 1995.
9. Hetmański M. – *Umysł a maszyny. Krytyka obliczeniowej teorii umysłu*, UMCS 2000.
10. Kim J. – *Umysł w świecie fizycznym*, Wyd. IFiS PAN 2003.
11. Nagel T. - *Pytania ostateczne*, Aletheia 1997.
12. Sadowski B., Chmurzyński J. – *Biologiczne mechanizmy zachowania*, PWN 1989.
13. Searle J. – *Umysł, mózg i nauka*, PWN 1995.
14. Żegleń U. – *Filozofia umysłu: dyskusja z naturalistycznymi koncepcjami umysłu*, Wyd. Adam Marszałek 2003.
15. Żernicki B. – *Od neuronu do psychiki*, Ossolineum 1988.